

Атаманова Тетяна Олександрівна

*Головний спеціаліст-економіст відділу збирання, введення і контролю даних економічної статистики та взаємодії з респондентами управління збирання, введення і контролю даних статистичних спостережень, взаємодії з респондентами та роботи з постачальниками адміністративних даних
Головного управління статистики у Волинській області*

ЕКОНОМІЧНИЙ ЗМІСТ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ РЕГІОНУ

В регіонах України існує значна територіальна диференціація природних, економічних та соціальних ресурсів, яка зумовила значні галузеві відмінності у структурі, механізмах й активності інвестиційної діяльності.

Важливим стає завдання щодо залучення інвестицій в економіку у даній сучасній економічній ситуації. Внутрішні та зовнішні інвестиції завжди сприяють прискоренню регіонального розвитку. Обсяги інвестиційної діяльності та її якісний рівень забезпечують сталість економічного зростання регіонів. Інвестиційна діяльність у регіоні передбачає оцінку можливостей території у формуванні інвестиційних ресурсів за рахунок внутрішніх та зовнішніх джерел [1, с. 75]. Наявність високого інвестиційного потенціалу та його ефективне використання є основою успішного розвитку економіки.

Дослідження інвестиційного потенціалу з'являються у період найбільшого спаду в економічному розвитку і зростання дефіциту інвестиційних коштів у країнах Заходу. Поняття «інвестиційний потенціал» у працях даного періоду трактувалося як «упорядкована маса фінансових, технічних та кадрових ресурсів, що спрямовані в економіку і забезпечують розширення її можливостей вирішувати проблеми соціального розвитку» [2]. Розглянемо основні елементні складові поняття «інвестиційний потенціал регіону» за схемою «потенціал – інвестиції – регіон».

Переходячи до розгляду безпосередньо терміну «потенціал», слід відмітити, що в загальному значенні він походить від латинського слова «potentia», що в перекладі означає силу або можливість. Укладачі енциклопедії розглядають термін «потенціал» як наявні в економічного суб'єкта ресурси, їх

оптимальну структуру та вміння раціонально їх використовувати для досягнення поставленої мети [3, с. 212].

Варто зазначити, що основоположником розгляду питань з проблематики розвитку суспільства, виробництва та, зокрема, потенціалу був Карл Маркс. Саме він заклав підґрунтя для подальших досліджень визначення економічної сутності категорії «потенціал». У її основу він вкладав фактори, що визначають функціонування об'єкта. Так, на його думку, засоби праці, предмети праці та робоча сила як фактори виробництва та елементи утворення нового продукту є можливостями, що визначають потенціал. Для перетворення цієї можливості в дійсність, «вони повинні з'єднатися» [4, с. 115]. Тобто його теорія ґрунтується виключно на факторах виробництва.

У свою чергу, категорія «потенціал» об'єднує ресурси та можливості. Тобто, це максимальні можливості об'єкта функціонування щодо раціонального використання усіх видів ресурсів для досягнення поставлених цілей з урахуванням певних факторів впливу. Отже, навіть в етимологічній суті в понятті «потенціал» існують великі розбіжності.

Сама значимість «інвестицій» – це те, що «відкладають» на завтрашній день, для того щоб мати можливість більше споживати в майбутньому. Одна частина інвестицій – це споживчі блага, які не застосовуються в поточному періоді, а відкладаються в запас (інвестиції на збільшення запасів). Інша частина – це ресурси, які направляються на розширення виробництва (вклади в споруди, машини та будівлі) [5, с. 64-65].

При тлумаченні змісту інвестиційного потенціалу саме регіону (району) слід врахувати специфічні особливості, котрі притаманні для регіональних інвестиційних процесів. На наш погляд, головними з цих особливостей є:

- залежність умов здійснення інвестиційної діяльності в регіоні (районі) від макроекономічної політики держави;
- наявність двох суб'єктів управління інвестуванням – регіональних та загальнодержавних органів влади;

– необхідність орієнтації інвесторів органами регіональної влади при здійсненні будь-яких інвестиційних вкладень не лише на досягнення прибутку для власного підприємства, а й соціально-економічного ефекту для всього регіону;

– власні особливості інвестиційного потенціалу кожного регіону (району) України (наявність різних природних ресурсів, історично складені провідні галузі економіки регіону, рівень життя населення тощо), що зумовлює необхідність розробки таких схем формування і нарощування інвестиційного потенціалу, що були б прийнятними для всіх регіонів і, в той же час, враховували специфіку окремо взятої території.

Іванов С. В. удосконалив і конкретизував широке поняття інвестиційного потенціалу [6]. Він вважає, що «це сукупність ресурсів, факторів і умов для інвестування». Тобто, це ряд чинників, які визначають можливості регіону для залучення інвестицій. Серед них це:

– інноваційний потенціал (ступінь впровадження досягнень науково-технічного прогресу та модернізації виробництва, на основі яких інвестори можуть переконатися у якості та характері нововведень, впроваджених у регіоні, а також можливостей впровадження нереалізованих досягнень прикладної науки регіону у власній діяльності);

– фінансовий потенціал (обсяг бази оподаткування і прибутковість підприємств регіону, що характеризує можливості підприємств здійснення інвестицій за рахунок власних коштів і можливості місцевих бюджетів до фінансування інвестиційних проектів);

– трудовий (кваліфікаційний і демографічний склади працівників в різних регіонах, здатність персоналу адаптуватися до зміни цілей і т.п.);

– експортний потенціал (обсяги експорту та імпорту у районах та містах);

– матеріально-технічний потенціал представляє собою здатність раціонально та ефективно використовувати матеріально-технічні ресурси у виробничому процесі з метою формування та нарощення інвестиційного потенціалу регіону. Необхідною умовою процесу формування та нарощення

інвестиційного потенціалу є постійне регулярне забезпечення виробництва матеріально–технічними елементами, тобто засобами праці (обладнанням, машинами, інструментами та ін.) і предметами праці (сировиною, матеріалами, напівфабрикатами, паливом, енергією та ін.);

- соціальний потенціал;

- природно-ресурсний потенціал (природний потенціал включає: тип клімату, річну норму опадів, циркуляцію атмосфери тощо; географічний – положення відносно головних транспортних комунікацій, близькість до кордонів країн Європи та СНД, що у своїй сукупності формують умови вигідності розташування регіону з погляду активного розвитку експортно-імпортних операцій, близькості до стратегічно важливих об'єктів, джерел сировини тощо).

Таким чином, проведені дослідження змісту та структури інвестиційного потенціалу регіону дозволяють виявити джерела та можливості його реалізації, тобто безпосереднього фінансування, і перейти до їх послідовного розгляду та аналізу, а також дослідження потенціалу згаданих джерел.

Отже, інвестування є основою будь-якої моделі економічного зростання, а інвестиційний потенціал – це наявність і можливість доступу до необхідних інвестиційних ресурсів. Інвестиційний потенціал регіону є механізмом, який спонукає до інвестування у конкретну галузь, об'єкт інвестування або не сприяє до інвестування. Для того, щоб потенційний інвестор вкладав кошти в даний регіон, необхідний такий мотив, що створює сприятливі умови для інвестування.

Список використаних джерел:

1. Малиняк Б. Трансформація місцевих бюджетів в ефективне джерело зростання суспільного добробуту. Вісник ТНЕУ. 2015. № 2. С. 73-85.

2. Tietenberg T. H. Economics Incentive Policies and Sustainability. Report from a Policy Seminar in Stockholm, Sweden. 1990. P. 71-81.

3. Економічний словник-довідник: За ред. доктора економічних наук, проф. С. В. Мочерного. Київ: Феміна, 1995. 368 с.

4. Майорова Т. В. Інвестиційна діяльність: Навч. посібник для вузів. – 3-те вид., переробл. та доп. Київ: ЦНЛ, 2004. 375 с.

5. Гриньова В. М., Когода В. О., Лепейко Т. І., Когода О. П. Інвестування: Навч. посіб. Під заг. ред. В. М. Гриньова. 2-ге вид., доправ. і доп. Харків: ВД «ИНЖЕК», 2004. 404 с.

6. Іванов С. В. Методологічні підходи до визначення сутності інвестиційного потенціалу. Економіка: проблеми теорії та практики: Зб. наук. праць. Дніпропетровськ: ДНУ, 2004. Випуск 195, т. 1. С. 98-104.

Андрощук Василь Васильович

*Провідний спеціаліст сектору юридичного забезпечення
Регіонального сервісного центру МВС в Тернопільській області*

РЕФОРМА ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ: ПРОБЛЕМИ ТА ВИКЛИКИ

Ефективне врядування є запорукою розбудови успішної та конкурентоздатної держави, що працює в інтересах громадян та забезпечує їх добробут і безпеку. Для перезавантаження застарілої пострадянської системи управління та посилення спроможності державних інституцій Уряд реалізує комплексну реформу державного управління згідно з європейськими принципами належного врядування. У фокусі реформи – підготовка якісних урядових рішень, формування професійної державної служби, впровадження електронного врядування та надання доступних послуг громадянам.

Активна реалізація реформи розпочалася у 2016 році з прийняття нового Закону «Про державну службу» та комплексної Стратегії реформування державного управління, що відповідають принципам публічної адміністрації OECD/SIGMA. Впродовж 2017-18 рр. тривала активна фаза реформування –